

sprzeczności w Pentagonie po dymisji McNamary

Zacięte walki na centralnym płaskowyżu

Ustąpienie McNamary ze stanowiska ministra obrony USA świadczy, że stratedy wojny w Wietnamie znaleźli się w ślepych zaułkach i że wśród kierowników amerykańskiej agresji panują głębokie sprzeczności — pisze w czwartkowym wydaniu, wychodzącym w Hanoi, dziennik „Nhan Dan”. Równocześnie dowodzi to, że Johnson dąży do wzmożenia i rozszerzenia tej wojny.

Ustąpienie McNamary jest nie tylko jego osobistą porażką — podkreśla dziennik. — Jest to porażka grupy Johnsona w eskalacji agresywnej wojny na południu naszego kraju.

Tymczasem rada dyrektorów Banku Światowego ogłosiła krótki komunikat stwierdzający, iż kandydatura Roberta McNamary na prezesa tej instytucji została zaaprobowana, podano również, że wkrótce opublikowane zostaną szersze oświadczenie w tej sprawie.

Zaraz po tym oficjalne oświadczenia złożyli McNamara oraz prezydent Johnson.

McNamara oznajmił, że data jego odejścia z Pentagonu nie została ustalona i że prezydent Johnson prosił go o pozostanie na dotychczasowym stanowisku przynajmniej do czasu opracowania nowego budżetu wojskowego. McNamara dodał, że przyjmuje propozycję Banku Światowego w sprawie objęcia stanowiska prezesa tej instytucji.

Prezydent Johnson w swoim oświadczeniu zapewnia, że będzie mu „bardzo brakować McNamary jako członka gabinetu i jednego z najbliższych kolegów oraz cenionych przyjaciół”.

Johnson stwierdził, że polityka wojskowa Stanów Zjednoczonych jest wyraźnie zdefiniowana a „kurs naszego udziału w wojnie w Wietnamie jest zdecydowanie ustalony”.

Demokratyczna Republika Wietnamu jest w dalszym ciągu obiektem terrorystycznych bombardowań. W środę Amerykanie skoncentrowali swe ataki na zbiorniki z paliwem usytuowane w odległości 8 i 11 km od Hajfongu. Amerykańscy piraci powietrzni bombar-

Przeciwko wojnie

29 ubm. zakończył się w Rzymie „marsz pokoju”. Uczestnicy marszu wyruszyli 4 ubm. z Mediolanu, protestując przeciwko agresji USA w Wietnamie i domagając się pokoju dla tego kraju. Marsz zakończył się burzliwą demonstracją przed ambasadą amerykańską w Rzymie. Na zdjęciu: policja zatrzymuje jedną z uczestniczek marszu.

CAF — Telefoto

Wykoleił się pocąg na stacji Czerna

W pobliżu stacji kolejowej Czerna wykoleił się — wyjeżdżając na rozjazd — pociąg towarowy relacji Czerwieńsk-Głogów. Lokomotywa przy szybkości ok. 30 km/godz. zwała się z nasydu do rowu. W płonącym brankardzie ponieśli śmierć 57-letni Michał Barczewski, członek drużyny pociągu. Kierownik pociągu Stanisław Socha i konduktor — Teodor Frackowiak, którzy znajdowali się również w tym wagonie zostali ciężko ranni. 4 wagony uległy całkowitemu zniszczeniu, a 2 zostały poważnie uszkodzone. (PAP)

dowali również konwoje drogowe i magazyny wokół Dien Bien Phu.

W Wietnamie południowym na centralnym płaskowyżu w odległości 7 km od amerykańskiej bazy Dak To doszło w środę po południu do zażartych walk między oddziałami partyzanckimi, a jednostką sajonkich skoczków spadochronowych. Walki trwały 6 godzin, straty wojsk reżimowych nie są znane.

O dalszych starciach donoszą z terenów leżących w odległości 140 km na północ od Sajgonu, w pobliżu granicy kambodżańskiej, gdzie przez 5 godzin znajdował się w rękach powstańców obóz wojsk reżimowych w Bo Duc. (PAP)

Walne Zgromadzenie w wydawnictwie „Książka i Wiedza”

Z. Kliszko o znaczeniu literatury politycznej

30 listopada br. odbyło się w Warszawie Walne Zgromadzenie Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza” — największego w kraju wydawnictwa książki społeczno-politycznych, literatury marksistowskiej i światopoglądowej, publikacji popularnych i propagandowych.

Na zebranie przybyli liczni członkowie spółdzielni, a wśród nich jeden z jej dawnych założycieli członek Biura Politycznego i sekretarz KC — Zenon Kliszko.

Sprawozdanie zarządu spółdzielni przedłożył zgromadzonym jej prezes — Stanisław Wroński.

W dyskusji poruszono cały kompleks zagadnień związanych z aktualną sytuacją w ruchu wydawniczym. Szerokie odbicie znalazły sprawy wysokiej rangi literatury społecznej zaangażowanej, potrzeby przygotowania publikacji o charakterze syntetycznym, unowocześnienia form propagandy i popularyzacji książki społeczno-politycznej.

W toku dyskusji zabrał głos Zenon Kliszko, który omówił doniosłe znaczenie literatury marksistowskiej, i książki społeczno-politycznej.

To nie tylko przypadek — powiedział m. in. Z. Kliszko — że walne zgromadzenie „Książki i Wiedzy” zbiegło się z zakończeniem dekady książek — „Człowiek, Świat, Polityka”. Książka społeczno-polityczna spełnia bardzo ważną funkcję w naszym życiu. Na VIII Plenum KC mocno podkreślono zasadnicze znaczenie ideowego zaangażowania klasy robotniczej i całego społeczeństwa w budownictwie socjalistycznym. Nasza partia przywiązuje dużą wagę do materialnych bodźców zainteresowania, jako dzwigni rozwoju produkcji.

HISZPANIA — POŁUDNIOWA AFRYKA 1:1

W Johannesburgu rozpoczął się międzystrefowy finał Pucharu Davisa Hiszpania — Południowa Afryka. Po pierwszym dniu wynik jest remisowy 1:1.

CZTERECH KOSZYKARZY

30 listopada br. wyjechała do Francji reprezentacja Polski w koszykówce mężczyzn, aby wziąć udział w międzynarodowym turnieju o Puchar Narodów. Warto przy okazji wspomnieć, że w ubr. turniej ten zakończył się zwycięstwem naszej drużyny. W pierwszym spotkaniu 2 bm. Polacy walczyli z reprezentacją NRF, a w przypadku wygranej ze zwycięzcą meczu Francja — Szwecja. Polska drużyna startować będzie w następujących składach: Dolewicz, Cegielski, Chojański (Lech Poznań), Dregier (Włocławek), Frelkiewicz, Łopata (Śląsk Wrocław), Korcz (AZS Warszawa), Kuzak, Kasprzak (Lublinianka), Czarny, Trams (Legia Warszawa), Chmarzński (AZS Toruń). Zespół wyjechał do Francji w eksperymentalnym zestawieniu bez zawodników AZS Warszawa i Wisły Kraków, którzy przygotowują się do rozgrywek klubowych o Puchar Europy. (o-za)

Na III Plenum CRZZ

Nowy system emerytur i rent

W czwartek rozpoczęły się w Warszawie dwudniowe obrady III Plenum CRZZ. Przedmiotem obrad jest całość problematyki świadczeń ubezpieczeniowych, ze szczególnym uwzględnieniem zapowiedzianej przez I sekretarza KC PZPR W. Gomułkę na VI Kongresie Związków Zawodowych powszechnej reformy systemu zaopatrzenia rentowego.

Referat omawiający szczegółowe założenia nowego systemu emerytalnego i rentowego wygłosił przewodniczący

CRZZ — Ignacy Loga-Sowiński (skrót referatu drukujemy na str. 2 i 3).

Następnie zabrał głos prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych — Stefan Będkowski, który poinformował o rozwoju ubezpieczeń społecznych w ostatnich latach i niektórych aktualnych problemach związanych z działalnością ZUS.

Szczególną uwagę zwrócił mówca na konieczność wywiązywania się zakładów pracy z ich obowiązków w dziedzinie ubezpieczeń oraz na zadania administracji gospodarczej i służby zdrowia w walce z nieuzasadnioną absencją chorobową. Omawiając przygotowania, jakie czyni ZUS w związku z reformą systemu ubezpieczeń emerytalnych i rentowych, S. Będkowski podkreślił, że zakład dokona przeleceń wszystkich rent na podstawie posiadanych dokumentów, bez potrzeby zgłaszania indywidualnych wniosków przez zainteresowanych.

Prezes Rady Nadzorczej ZUS, wiceprzewodniczący CRZZ — Piotr Gajewski omawiając zadania w dziedzinie społecznej kontroli nad prawidłowym wcielaniem w życie nowego systemu ubezpieczeniowego, podkreślił znaczenie pracy Rad Nadzorczych ZUS, skupiających ok. 900 działaczy społecznych.

Wokół wygłoszonych referatów rozwinęła się ożywiona dyskusja. (PAP)

Przedstawiciele poszczególnych instancji związkowych wyrażali w imieniu swoich środowisk zawodowych zadowolenie z przedstawionego programu poprawy sytuacji materialnej emerytów i rencistów. Wiele uwagi poświęcono potrzebie

POZNAN
PIĄTEK
1
GRUDZIEŃ
1967

Wydanie A
Nr 284 (7401)
Rok wyd. XXIII
Cena 50 gr

Ekspert Światowej Organizacji Zdrowia w Poznaniu

Poznański Ośrodek do Walki z Gruźlicą gości eksperta Międzynarodowej Organizacji Zdrowia (WHO) i dyrektora Królewskiej Podyplomowej Szkoły Medycznej w Londynie prof. dr. D. A. Mitchisona. Światowej sławy bakteriolog zapozna się z organizacją poznańskiej placówki, która wytypowana została jako centrum naukowo-badawcze WHO do opracowania metod wykrywania i leczenia gruźlicy w krajach wysoko rozwiniętych. Udział w pracach zakrojonych na szeroką skalę bierze zespół naukowców i lekarzy poznańskiego Ośrodka, jednego z najlepiej funkcjonujących zakładów przeciwgruźliczych w kraju. Obejmą one przede wszystkim leczenie ambulatoryjne przy zastosowaniu nowoczesnych metod walki z tą groźną chorobą.

Wizytując poznański Ośrodek prof. Mitchison wysoko ocenił jego sprawność naukową i organizacyjną. Uznał on, iż placówka ta gwarantuje należyłą realizację programu WHO. Angielski bakteriolog odwiedził ponadto zakłady przeciwgruźlicze w Warszawie i Łodzi. (jw)

Ryby na święta

Przedświąteczna sprzedaż ryb rozpocznie się od poniedziałku — 18 grudnia. Żywe karpie będą do starczane nie tylko do sklepów rybnych, ale również — w celu ułatwienia zakupów — do większych sklepów spożywczych. W obecnym kwartale handel otrzymał 6 tys. ton karpia (w ub. roku — 5.496 ton), większość tych do staw przeznaczona na zaopatrzenie świąteczne.

Wiecej też będzie (o 16 proc.) ryb morskich i śledzi oraz przetworów: konserw, marynat itp. Ogółem w ostatnich trzech miesiącach br. przeznaczano się do sprzedaży ponad 54 tys. ton ryb i przetworów, tj. o blisko 17 proc. więcej niż w okresie zimowym zeszłego roku. (PAP)

Groźne trzęsienie Ziemi nawiedziło znów Jugosławię

Bardzo silne trzęsienie ziemi zniszczyło w czwartek prawie doszczętnie niewielkie jugosłowiańskie miasteczko Debar w zachodniej Macedonii. Dokładna liczba ofiar jest nie znana.

Według Instytutu Sejsmologicznego w Belgradzie siła wstrząsów, które rozpoczęły się o godzinie 8.30 czasu miejscowego wynosiła 9 stopni w 12-stopniowej skali.

Miasteczko Debar leżące w pobliżu granicy z Albanią, na wysokości 700 metrów nad poziom morza odległe jest o 90 km od stolicy Macedonii Skopje, które przeżyło pamiętny kataklizm w lipcu 1963 r.

Prawie wszystkie ze stojących w Debar domów zostały zniszczone bądź nie nadają się do użytku. Debar liczy 8 tys. mieszkańców. 7 tys. ludzi pozostało bez dachu nad głową.

Wkrótce po katastrofalnym trzęsieniu ziemi w kierunku Debar ruszyły pierwsze ekipy ratownicze wioząc medykamenty, namioty i koce.

Zacność telefoniczna z Debar przerwana podczas trzęsienia ziemi przywrócona została po godzinie 13. Miasteczko pozbawione jest energii elektrycznej i wody. Sytuację pogarsza deszcz, ponieważ zdecydowana większość mieszkańców znajdowała się na ulicach.

Około godziny 13 wystąpiły nowe wstrząsy podziemne, ale o nie wielkim nateżeniu.

W pierwszej kolejności przystąpiono do ewakuacji dzieci i osób starszych.

Na szczęście — jak pisze ko-

respondent Tanjuga — przed silnymi wstrząsami — wystąpiły słabsze, które skłoniły mieszkańców Debar do opuszczenia domów. Dzięki temu właśnie, liczba ofiar jest o wiele mniejsza.

Akcja ratownicza w Debar trwa. Spod gruzów wydobywa

Wstrząsy także w Kazachstanie

Agencja TASS donosi, że w czwartek o godzinie 17.41 czasu miejscowego w stolicy Kazachstanu Alma-Acie nastąpiło trzęsienie ziemi o sile 4 stopni (według skali 12-stopniowej).

Epicentrum trzęsienia ziemi znajdowało się w odległości około 50 km na południowy wschód od Alma-Aty. (PAP)

12 grudnia

Oficjalne nawiązanie stosunków

Po ponownym nawiązaniu stosunków dyplomatycznych między W. Brytanią a ZRA, rząd egipski mianował dotychczasowego podsekretarza stanu w ministerstwie spraw zagranicznych, Ahmeda Hasana el — Fekki ambasadorem ZRA w Londynie. Oficjalna data nawiązania brytyjsko-egipskich stosunków dyplomatycznych to dzień 12 grudnia (PAP)

POGODA

Jak podaje PIHM — 1 grudnia br. przewiduje się zachmurzenie umiarkowane. W godzinach późniejszych od zachodu większy wzrost zachmurzenia. W dzień temperatura maksymalna od plus 3 do plus 7 st. Wiatry umiarkowane i słabe.

Porozumienie w sprawie rozwiązania kryzysu cypryjskiego

Jak się wydaje, w kryzysie cypryjskim osiągnięto porozumienie. Dzięki intensywnym mediacjom i konsultacjom z ostatnich dni Grecja, Turcja i Cypr doszły do porozumienia co do zasad położenia kresu narastającemu konfliktowi. Oczekuje się, że treść porozumienia ogłoszona zostanie przez ONZ w Nowym Jorku.

Agencje France Presse, Reuters i DPA donosiły w czwartek, że według informacji kół dyplomatycznych, niepotwierdzonych oficjalnie, porozumienie turecko-greckie w sprawie Cypru m. in. zawiera następujące punkty:

Z procesu o usiłowanie zabójstwa

Świadkowie obciążają

Wczoraj, w drugim dniu, toczącego się przed Sądem Wojewódzkim w Poznaniu, procesu 22-letniego słuchacza Studium Nauczycielskiego Jerzego Fechnera oskarżonego m. in. o usiłowanie zabójstwa Władysława S. i Hanny N. zeznawali dalsi świadkowie. Jeden z nich — Jan N. portier domu akademickiego stwierdził, że pod koniec ubiegłego roku został dotknięty nobilitą przez oskarżonego Fechnera. Ten ostatni był wówczas pijany.

Z kolei Sąd wysłuchał opinii biegłych lekarzy. Psychiatra — dr A. Różycki powiedział, że w wyniku długotrwałej obserwacji specjalści nie stwierdzili u oskarżonego żadnych objawów choroby psychicznej ani też niedorozwoju umysłowego. Zdaniem biegłego J. Fechner w trakcie dokonywania przestępstwa nie miał świadomości czynu, co skutkowało w wyroku ostatecznym w sprawie Fechnera. Ten ostatni był wówczas pijany.

Po wysłuchaniu biegłych Sąd za rzekł przerwać w procesie. Został on wznowiony w ciągu najbliższych 21 dni. (ak)

Telefony

● Bawiące się zapaloną świeczką dziecko podpaliło szafę w mieszkaniu przy ul. Rutkowskiego. Ogień zlokalizowała wezwana Straż.

● U zbiegu ulic Świerczewskiej i Szylinga dwóch mężczyzn, w stanie nietrzeźwym, wkroczyło na jezdnię tuż przed nadjeżdżającym autobusem linii nr 59. Kierowca nie chcąc najeżdżeć przechodniów, nagle zahamował wskutek czego dwaj pasażerowie autobusu upadli doznając dotkliwych obrażeń. Stanisław S. doznał złamania kości nosa, a Czesław D. obrażeń głowy.

● Wychodzącego z kawiarni „Uśmiech” przy ul. Stenklewicza Wiesława P. napadł nieznany chuligan i dotkliwie poblił. Z poważnymi obrażeniami głowy i wstrząsem mózgu przewieziono ofiarę chuligańskiego napadu do szpitala.

● Na ul. Czerwonej Armii kierowca ciężarówki usiłował wjechać w bramę przed nadjeżdżającym tramwajem linii nr 2. Manewr się nie udał. Wynik kraksy: oba pojazdy uszkodzone oraz pół godziny przerwa w ruchu tramwajowym na tym odcinku. (za)

Znowu — „SA marschier”

Korespondencja P.A. „Interpress z Berlina

Wszystko wskazuje na to, że neohitlerowska NPD spod znaku Adolfa von Thaddena na dobre „zadomowiła się” w życiu politycznym NRF. A razem z pojawieniem się NPD na arenie politycznej NRF coraz szersze zastosowanie znajdują metody walki politycznej — dobrze znane z okresu kiedy brunatne szturmówki torowały drogę do władzy Adolfowi Hitlerowi.

Oto kilka faktów z ostatniego okresu.

2 listopada br. w Neu-Ulm w wyniku pobicia przez bojówkarską NPD zmarł fotoreporter Ewald Kley.

27 listopada br. w Duisburgu bezpośrednio po „akcji” tzw. „straży porządkowej” von Thaddena zmarł obywatel tego miasta Rudolf Gerke.

Ta sama bojówka pobiła ciężko innego obywatela Duisburga, którego musiano odwieźć do szpitala.

We Frankfurcie nad Menem neohitlerowcy wrzucili butelkę z benzyną do lokalu Klubu Literackiego im. Woltera.

Bojówki von Thaddena są dobrze zorganizowane i w wysokim stopniu „dyspozycyjne”. Np. bojówka, która w ostatni poniedziałek szalała w Duisburgu, została sprowadzona do Zagłębia Ruhry aż z Bawarii.

Jak widać i pod tym względem istnieją analogie z okresem hitlerowskiej „walki o władzę”. I wtedy Bawaria była pierwszą wyłęgarnią faszystowskich szturmowców.

Von Thadden jest najwidoczniej bardzo zadowolony z pierwszych doświadczeń swoich „straży porządkowych”. W poniedziałek na konferencji prasowej oświadczył on, że „wobec częstych faktów zrywania jego wieców przez antyfaszystowskich demonstrantów, zamierza on zorganizować „straż ochronną”

(schutzgemeinschaft) przeciwko „terrorowi politycznemu”. Chodzi widocznie o ujęcie istniejących już „straży porządkowych” (saalordner) NPD w „wyższe formy organizacyjne”.

Terrorom politycznym nazywa von Thadden oczywiście protesty tej części społeczeństwa zachodniemieckiego, która nie chce, by jeszcze raz powtórzył się rok 1933 i to wszystko, co potem nastąpiło.

Tak więc istnieje w NRF partia neohitlerowska i są już także neohitlerowskie bojówki. Zapewne nie będą się one nazywały SA ani SS i być może będą się nazywały SG (schutzgemeinschaft). Ale czy zmienia to istotę rzeczy?

Warto dodać, że von Thadden złożył swoje prowokacyjne oświadczenie po zebraniu konstytycyjnym nowego zarządu swej partii, które odbyło się w Berlinie zachodnim. Widocznie Adolf von Thadden nie chce pozostać w tyle za Luebkem i Kiesingerem, którzy raz po raz przyjeżdżają do tego „frontowego miasta”, aby prowokacyjnie manifestować jego związki z NRF.

W tym dniu, w którym zarząd NPD obradował w Berlinie zachodnim, w innej części tego miasta tysiące studentów i robotników protestowały w burzliwych demonstracjach przeciwko uwolnieniu wachmistrza policji Kurrasa, który w czasie demonstracji 2 czerwca br. zastrzelił studenta Ohnesorge i przeciwko postawieniu przed sądem studenta Teuffla za udział w tych samych demonstracjach.

Von Thadden dał do zrozumienia, że gotów jest oddać swoje bojówki do dyspozycji władz w zwalczaniu demonstracji robotniczych i studenckich.

To już także kiedyś było i wiadomo, jak się skończyło.

JÓZEF LUBOJAŃSKI

Na wstępie swego referatu przewodniczący CRZZ Ignacy Loga-Sowiński przypomniał, że w latach 1956—1966 dochód narodowy wzrósł z 254 mld zł tych do 566 mld złotych tj. o 122,8 proc., zaś fundusz płac w gospodarce narodowej — odpowiednio z 98,7 mld złotych do 221,3 mld złotych tj. o 124,2 proc. W tym samym okresie globalne wydatki na renty wzrosły z 3,5 mld złotych do 19 mld zł tj. o 440 proc. Dane te wskazują, że dynamika wydatków na renty w tym okresie była znacznie szybsza od dynamiki wzrostu dochodu na rodowego i funduszu płac.

Po zakończeniu reformy systemu świadczeń, która nastąpi w latach 1968—1970 oraz w następstwie dalszego przewidywanego wzrostu liczby rencistów, wydatki na świadczenia rentowe w roku 1971 będą wyższe o przeszło 63 proc. w

Wymiar dotychczasowy	wymiar nowy
75 proc. od części zarobku do 1200 zł	80 proc. od części zarobku do 1500 zł
20 proc. od części zarobku od 1200 — 2000 zł	55 proc. od części zarobku od 1500 — 2000 zł
15 proc. od części zarobku — 2000 zł powyżej	25 proc. od części zarobku — 2000 zł powyżej

Tak np. przy zarobku 1500 zł brutto nowa emerytura wyniesie 1200 zł, podczas gdy dotychczasowa — 960 zł.

W podanym przykładzie nowa emerytura będzie wyższa od dotychczasowej renty starczej o 240 zł, tj. o 25,0 proc. i stanowić będzie 80 proc. od zarobku 1500 zł podczas gdy dotychczasowa renta emerytalna przy tym samym zarobku wynosiła 64 proc.

Przy zarobku 3000 zł brutto nowa emerytura wyniesie 80 proc. od 1500 zł plus 55 proc. od 500 zł plus 25 proc. od 1000 zł, co stanowi 1.725 zł, a dotychczasowa renta starcza przy tym zarobku wynosiła 1.210 zł. Nowa emerytura będzie więc

Komunikat Biura Paszportów MSW

Jak załatwiać starania o „wkładkę wielokrotną”?

W związku z częstymi zapytaniami obywateli, jakie formalności trzeba załatwić, aby otrzymać wkładkę paszportową do dowodu osobistego z prawem wielokrotnego przekroczenia granicy i jakie uprawnienia daje ten dokument, wyjaśnia się co następuje:

● Wkładkę paszportową z prawem wielokrotnego przekroczenia granicy zwaną „wkładką wielokrotną” wydaje się na podstawie prywatnej i turystycznej do Czechosłowacji, Bułgarii, NRD, Węgier i ZSRR.

● Okres ważności tego dokumentu wynosi dwa lata z tym, że można go wznowiać do lat pięciu od daty wystawienia.

● Po powrocie z zagranicy dokument ten obywatel zatrzymuje u siebie, a więc spada na niego

Podstawowe założenia

porównaniu z rokiem 1967. Na realizację tej reformy w ciągu 3 lat przeznaczona się 14 mld zł. Po VI Kongresie Związków Zawodowych powołana została komisja pod przewodnictwem wicepremiera Piotra Jaroszewicza, w skład której weszli przedstawiciele partii, rządu i związków zawodowych. Komisja ta w zasadzie zakończyła pracę. Obecnie przygotowuje się projekty ustaw i przepisów wykonawczych.

Oto zasady podwyżki rent, zwanych dotychczas rentami starczymi, a obecnie — emeryturami. Nowy system zakłada wzrost emerytur w sposób następujący:

Wymiar dotychczasowy	wymiar nowy
75 proc. od części zarobku do 1200 zł	80 proc. od części zarobku do 1500 zł
20 proc. od części zarobku od 1200 — 2000 zł	55 proc. od części zarobku od 1500 — 2000 zł
15 proc. od części zarobku — 2000 zł powyżej	25 proc. od części zarobku — 2000 zł powyżej

wyższa od dotychczasowej renty starczej o 515 zł tj. o 42,6 proc. i stanowić będzie 57,5 proc. zarobku 3000 zł, podczas gdy dotychczasowa renta starcza wynosiła 40 proc. tego zarobku.

W nowym systemie emerytur przewiduje się ponadto dla pracowników, którzy będą przechodzili na rentę, wzrost emerytury o 1 proc. zarobku a każdy rok przepracowany ponad 20 letni staż pracy w Polsce Ludowej. Jednakże do lat 10 ten nie może wynieść więcej niż 10 proc. przyjętego do obliczenia wysokości renty zarobku, zaś emerytura nie może przekroczyć 95 proc. miesięcznego zarobku netto.

Podobnie renciści pobierający obecnie świadczenia rentowe, którzy przepracowali w Polsce Ludowej nie mniej niż 10 lat, będą otrzymywać sukcesywnie po 1970 r. dodatek do renty obliczony w zależności od stażu pracy, jednakże nie wyższy niż 10 proc. zarobku. Stawała to możliwość dalszego podwyższania rent odpowiednio do stażu pracy.

Podwyżka emerytur ma zatem charakter powszechny. Wzrost procentowy jest zróżnicowany, szczególnie zaś istotny jest, że stosunek emerytury do zarobku kształtuje się najkorzystniej w niższych przedziałach zarobkowych.

Od 1 stycznia 1968 r.

Nowy system emerytur i rent wejdzie w życie po ich waleniu odpowiednich ustaw przez Sejm i będzie obowiązujący od 1 stycznia 1968 r. Obejmie on pracowników, którzy przejdą na emeryturę po 1970 r. oraz tych, którzy już pobierają renty. Łącznie reformy objętych będzie ponad 2 mln osób.

Podwyżka zostanie przeprowadzona zgodnie z uchwałą VI Kongresu Związków Zawodowych w trzech etapach tj. w latach 1968—1970.

W stosunku do pracowników przechodzących na rentę w roku 1968 reforma zostanie zrealizowana w ten sposób, iż z przynajmniej podwyżki w roku 1968 wypłaci się 60 proc., a w roku 1969 pozostała część tj. 40 proc. Te same zasady będą stosowane wobec pracowników, którzy przejdą na emeryturę w roku 1969.

Dotychczasowi renciści i emeryci otrzymują podwyżkę w trzech równych rocznych ratach tj. 1/3 podwyżki każdego roku, począwszy od 1968 r. a skończywszy w roku 1970.

Tak więc począwszy od roku 1970 wszyscy emeryci i renciści dotychczasowi i ci pracownicy, którzy w tym roku oraz w następnych latach przejdą na rentę lub emeryturę — będą otrzymywać świadczenia rentowe w pełnej zwiększonej wysokości.

W celu zapewnienia całkowitej jasności co do przysługujących każdemu emerytowi i renciście uprawnień oraz wysokości przysługującego świadczenia jest niezwykle ważnym wymaganiem społecznym, a równocześnie zadaniem stawianym przez obecne plenum CRZZ pod adresem organów ubezpieczeniowych, aby poinformować o wysokości nowej emerytury lub renty, kwotach przypadających z tytułu podwyżki, jakie będą wypłacane w poszczególnych latach 1968—1970, oraz o sposobie obliczenia nowej renty.

Poza ogólnym systemem rentowym, obowiązującym w Polsce Ludowej systemy szczególne, oparte na pewnych preferencjach uzasadnionych rodzajem oraz wyjątkową uciążliwością, lub trudnymi i szkodliwymi warunkami pracy. Dotyczy to górników, kolejarzy i hutników szkła.

W nowym systemie emerytalnym uznaje się nadal społeczno-ekonomiczną zasadność odrębnego potraktowania tych grup i utrzymania pewnych preferencji, jednakże w odpowiednio zmniejszonych rozmiarach w porównaniu z dotychczasowymi, biorąc pod uwagę ogólną znaczną podwyżkę emerytur i rent.

Przewiduje się także objęcie preferencjami niektórych grup pracowników stoczni morskich.

Renty inwalidzkie

Opierając się na zasadach przyjętych dla wymiaru eme-

rytur, zamierza się w sposób możliwie najbardziej prawidłowy przy zachowaniu odpowiednio wyważonych proporcji, uregulować drugi ważny rodzaj świadczeń, mianowicie renty inwalidzkie. Chodzi tu o renty inwalidzkie niewypadkowe oraz renty inwalidzkie przyznawane w związku z wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy.

Renty inwalidzkie niewypadkowe będą wymierzone w oparciu o te same w zasadzie granice zarobkowe, które zostały ustalone dla emerytur, z odpowiednim zróżnicowaniem stopy procentowej wymiaru, w zależności od grupy inwalidztwa.

Wysokość ustalonych w ten sposób inwalidzkich rent nie wypadkowych będzie zwiększana o dodatek za staż pracy, wymierzany w procentach od zarobku i w zależności od długości stażu pracy. Dodatek ten będzie przysługiwał za każdy rok pracy powyżej 5 lat w Polsce Ludowej, jednak nie więcej niż za okres 20 lat. Dzięki temu zapewnione zostaną właściwe proporcje między wysokością emerytur i inwalidzkich rent niewypadkowych.

Ponadto przewiduje się, że: inwalidzkie renty niewypadkowe dla niektórych grup pracowników określonych przez Rząd Ministrów, a zatrudnionych np. przy pracach gorących w hutnictwie, pracach szkodliwych bądź uciążliwych w przemyśle chemicznym, ustalone będą na poziomie wyższym o 5 procent od ogólnie obowiązującego wymiaru rent inwalidzkich niewypadkowych.

renty inwalidzkie dla pracowników, którzy ulegli wypadkom w drodze do pracy lub z pracy, ale nie pracują na wypadku, ustalone będą na poziomie o 10 procent wyższym od rent niewypadkowych.

Renty rodzinne

Przyjmując również jako punkt odniesienia wielkość i zasady wymiaru emerytur, zamierza się w sposób zbliżony do inwalidzkich rent niewypadkowych uregulować problem rent rodzinnych.

Renty te, zarówno nowe jak i dotychczasowe, będą wymierzone w oparciu o te same granice zarobkowe, które zostały ustalone dla emerytur i rent inwalidzkich niewypadkowych, z odpowiednim zróżnicowaniem stopy procentowej wymiaru, w zależności od liczby osób uprawnionych do renty rodzinnej.

Poza tym przewiduje się wprowadzenie dla rent rodzinnych dodatku za staż pracy żywiciela w Polsce Ludowej. Zapewni to wyższy wymiar tych rent w zależności od długości stażu pracy żywiciela.

Przewiduje się również, że renty rodzinne po pracownikach zmarłych wskutek wypadku w drodze do pracy, lub z pracy będą wyższe o 10 proc. od rent rodzinnych niewypadkowych.

I. Loga-Sowiński przeszedł następnie do omówienia podwyżki rent minimalnych. Uznając tę sprawę nadal za szczególnie ważną kierunek poprawy warunków materialnych rencistów — stwierdził mówca — zakłada się w ramach podwyżki rent dotychczasowych ustalenie nowych kwot rent minimalnych tak, aby minimalna emerytura w 1970 r. osiągnęła wysokość 900 zł, inne zaś rodzaje rent minimalnych poziom odpowiednio dostosowany do tej kwoty.

Wysokość rent minimalnych kształtować się będzie, jak na

stepuje:

	1967 r z	1970 r na
Emerytury	700	900
Inwalidzkie Wypadkowe:		
Grupa I	910	1.250
Grupa II	760	950
Grupa III	570	720
Inwalidzkie Z innych przyczyn:		
Grupa I	760	1.150
Grupa II	660	850
Grupa III	460	650
Rodzinne:		
— dla 1 osoby	580	700
— dla 2 osób	645	770
— dla 3 osób i więcej	725	850

Zamierzona podwyżka rent minimalnych będzie także realizowana w trzech etapach w latach 1968—1970.

Znaczne podwyższenie minimalnych rent inwalidzkich wypadkowych i niewypadkowych dla I grupy inwalidztwa po-

nowego systemu emerytalnego i rentowego

dyktowane jest trudną sytuacją tych osób, wynikającą z całkowitej ich niezdolności do pracy i potrzeby zapewnienia stałej opieki innej osobie, jak również koniecznością zachowania proporcji ustalonych w nowym systemie tych rent, w którym renta I grupy inwalidztwa jest wyższa o 300 zł od renty II grupy, tj. o dodatek za bezradność.

Uproszczenie przepisów

Podejmując opracowanie nowych przepisów ustawowych o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin zmierzamy do maksymalnego w miarę możliwości uproszczenia i uporządkowania dotychczasowych przepisów, nadania im doskonalszej, bardziej przejrzystej formy oraz uregulowania szeregu ważnych zagadnień, które wyłoniły się w praktyce i były przedmiotem zgłaszanych postulatów.

W szczególności chodzi tu o zagadnienie właściwego zabezpieczenia interesów rodziny.

Abym poprawić warunki życia we rodzinie po stracie żywiciela zakłada się znaczne złagodzenie dotychczasowych warunków nabywania przez wdowę uprawnień do renty rodzinnej. Przewiduje się: — obniżenie z 55 do 50 lat granicy wieku uprawniającego do renty; — przyznanie prawa do renty wdowie niezależnie od jej wieku i stanu zdrowia, na okres wychowywania dzieci do lat 16-tych zamiast jak obecnie do lat 8-miu; — przyznanie prawa do renty wdowie przez okres do 2 lat od czasu śmierci małżonka, na którego utrzymaniu pozostawała, a nie spełniała powyższych warunków i nie posiadała kwalifikacji zawodowych. Ma to na celu umożliwienie jej zdobycia określonych kwalifikacji i podjęcia pracy zawodowej.

Przeciwdziałanie wypadkom

Równocześnie z omówionymi poprzednio podwyżkami rent i emerytur zwiększa się bardzo wydatnie renty inwalidzkie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Całokształt zagadnień odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych będzie rozwiązyany przez: — potraktowanie sprawy odszkodowań za wypadki przy pracy i choroby zawodowe jako zagadnienia odrębnej i wydanie osobnej ustawy regulującej ten problem, — ustalenie rent inwalidzkich i rodzinnych na takim poziomie, aby w całości albo prawie w całości wyrównywały zarobek, oczywiście w zależności od grupy inwalidztwa.

● **wprowadzenie świadczeń wyrównawczych dla osób o mniejszym ale trwałym uszczerbku dla zdrowia, które nie zostały zaliczone do żadnej z grup inwalidzkich oraz jednorazowych odszkodowań dla wszystkich, którzy doznali trwałego uszczerbku na zdrowiu,**

● **uproszczenie trybu postępowania zapewniającego pracownikowi wypłatę należnych kwot niezwłocznie po wypadku w oparciu o wyniki ustaleń zakładowych komisji wypadkowych.**

Władze NRD zamykają tranzytową linię kolejową

Jak donosi Agencja ADN, począwszy od piątku zachodniemieckie pociągi towarowe nie będą mogły korzystać z jednej z tras tranzytowych prowadzących przez terytorium NRD — do chwili zapłacenia przez zarząd zachodniemieckich kolei długów wobec NRD.

Chodzi o odcinek linii kolejowych połączony bezpośrednio nad zachodnią granicą NRD w Turyni, który od lat wykorzystany jest dla tranzytu soli potasowej, wydobywanej w zachodniemieckiej kopalni. Trasa ta przeznaczona jest wyłącznie do tego celu, a jej konserwacja pociągów za sobą koszty 5,4 mln. marek, których strona zachodniemiecka dotychczas nie zapłaciła.

PAP

Oczywiście ruch zawodowy na pierwszym miejscu zawsze stawiał sprawy profilaktycznego przeciwdziałania wypadkom. Zapewnienie pełnej realizacji uchwalonej z inicjatywą ruchu zawodowego ustawy o bhp będzie nadal jednym z głównych zadań wszystkich instancji i ogniw związkowych.

Zgodnie z ustawą o bhp główna odpowiedzialność za stan bhp ciąży na dyrekcjach zakładów pracy, które obowiązane są tak organizować pracę, aby nie dopuszczać do wypadków przy pracy i powstawania chorób zawodowych. Ważne zadania w tym zakresie spoczywają także na zjednoczeniach i ministerstwach.

W ostatnim okresie z inicjatywą związków zawodowych wprowadzono już szereg decyzji ułatwiających dochodzenie odszkodowań powypadkowych, np. obowiązek polubownego załatwiania sporów o odszkodowania bez dopuszczania do procesów sądowych. Powołano komisje powypadkowe mające ustalać przyczyny i okoliczności wypadków przy pracy. Wprowadzono w drodze układów zbiorowych pracy określone świadczenia dla osób poszkodowanych wskutek wypadku przy pracy.

Poprawa świadczeń dla inwalidów pracy

Nowa ustawa o odszkodowaniach za wypadki zapewniła szczególną poprawę świadczeń dla inwalidów pracy.

I tak, renta osoby zaliczonej do I grupy inwalidów, a więc całkowicie niezdolnej do pracy i wymagającej opieki innej osoby, ma wynosić 100 proc. jej zarobku netto. Otrzyma ona ponadto dodatek za bezradność w wysokości 300 zł.

Renciści zaliczeni do II grupy inwalidów otrzymają 90 proc. swojego zarobku netto.

Renciści zaliczeni do III grupy inwalidów, a więc jeszcze częściowo zdolnemu do pracy, będzie wypłacona renta w wysokości 65 proc. jego zarobku netto.

W razie podjęcia pracy przez inwalidę zaliczonego do III grupy inwalidów, jego renta inwalidzka ustalona będzie w takiej wysokości, aby renta wraz z zarobkiem z tytułu zatrudnienia nie przekraczała 100 proc. jego zarobku netto z okresu przed wypadkiem. Jednakże tak ustalona renta nie będzie niższa od renty przysługującej z powszechnego zaopatrzenia emerytalnego w związku z wypadkiem w drodze do pracy, lub z pracy.

Odpowiednio do podwyższonego poziomu rent inwalidzkich będą ustalone renty rodzinne powypadkowe, dla których obliczenia przyjmuje się za podstawę rentę inwalidzką przysługującą inwalidzie II grupy. Wysokość renty rodzinnej będzie zależna od liczby członków rodziny.

Dlatego też w przypadku gdy po pracowniku pozostanie tylko jedna osoba otrzyma ona rentę rodzinną w wysokości 60 proc. renty inwalidzkiej wypadkowej II grupy, tj. około połowy zarobku żywiciela, gdy pozostały dwie osoby — otrzymają one rentę rodzinną w wysokości 75 proc. renty inwalidzkiej wypadkowej II grupy, tj. około 2/3 zarobku żywiciela. Gdy liczba członków rodziny wynosi 3 i więcej osób renta rodzinna wyniesie 85 proc. renty inwalidzkiej wypadkowej II grupy, tj. około 3/4 zarobku żywiciela.

Projektowana ustawa przewiduje również wyrównanie zarobku dla mniej poszkodowanych, a więc osób, które doznały trwałego uszczerbku dla zdrowia, ale w stopniu mniejszym, niż uzasadniający zaliczenie pracownika do III grupy inwalidów.

Z innych świadczeń, przewidzianych w projektowanej ustawie, na szczególne podkreślenie zasługują jednorazowe odszkodowania w razie inwalidztwa, lub śmierci pracownika. Projektowana ustawa określa społecznie uzasadnione kryteria różnicowania wysokości tych jednorazowych odszkodowań, uzależniając je od stopnia występujących zagrożeń w poszczególnych branżach.

Całokształt proponowanych świadczeń z tytułu wypadków przy pracy zapewni godziwe wyrównanie szkód z tym związanych i z tego względu wyeliminuje potrzebę dochodzenia odszkodowań na drodze sądowej.

Równocześnie z wprowadzeniem nowych przepisów o świadczeniach za wypadki przy pracy zapewni się również uproszczony tryb ich przyznawania. Prawo do świadczeń będzie przysługiwać zawsze, bez potrzeby wykazywania winy zakładu pracy. Nie będą one przysługiwały tylko w tym szczególnym przypadku, gdy wypadek nastąpi z udowodnionej przez zakład pracy wyłącznej winy pracownika. Wówczas otrzyma on świadczenia przewidziane w powszechnym systemie emerytalnym na zasadach obowiązujących w zakresie świadczeń należnych w razie wypadku w drodze do pracy lub z pracy.

Realizacja nowego systemu będzie stanowiła dalsze i poważne rozszerzenie uprawnień pracowników. Powstaje stąd szereg obowiązków dla instancji

Skrót referatu I. Logi Sowińskiego na III Plenum CRZZ

cji związkowych, zakładów pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Rad Nadzorczych ZUS.

Związki zawodowe powinny przejawiać szczególną troskę o prawidłowe działania zakładowych komisji powypadkowych. Dotychczasowa praktyka wykazuje, że komisje te powinny doskonalić swoje umiejętności w zakresie prawidłowej i bezstronnej oceny przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy.

Niewątpliwie są to zagadnienia skomplikowane i dlatego też konieczna jest daleko idąca pomoc dla tych komisji ze strony ogniw i instancji związkowych.

Wyrównywanie szkód powypadkowych

Należy przy tym mieć na względzie, że prawidłowe wyniki badań powypadkowych stanowią cenny materiał dla profilaktyki przeciwwypadkowej, która z uwagi na istniejącą tendencję wzrostu wypadkowości — wymaga dalszego doskonalenia.

Taktując w sposób kompleksowy sprawy wyrównywania, szkód powypadkowych, nie możemy zapomnieć, o tym, że jedną z form działalności w tym zakresie jest stworzenie inwalidom pracy szerokich możliwości re-

habilitacji i zatrudnienia. Z tego też względu instancje związkowe powinny inicjować i popierać różne poczynania zakładów pracy w tym zakresie.

Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania nowego systemu zostanie stworzony fundusz rentowy składający się:

* z części składki na ubezpieczenie społeczne opłacanej przez zakłady pracy, w wysokości 8,5 proc. podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych oraz

* ze składki opłacanej przez pracowników w wysokości do 3 proc. zarobku.

Pracownicy będą partycypowali w tworzeniu funduszu bez obniżenia ich dotychczasowych zarobków netto, przewiduje się bowiem równocześnie zwolnienie od podatku od wynagrodzeń zarobku w wysokości do 1.450 zł miesięcznie i odpowiednio obniżenie stopy podatkowej dla zarobków powyżej tej kwoty.

Ekonomiczny sens utworzenia funduszu rentowego będzie polegał na tym, że gromadzone na nim środki będą rosły z roku na rok w związku ze wzrostem zatrudnienia i poziomu płac, a przez to stanowić będą zabezpieczenie pokrycia kosztów związanych z wypłatą podwyższonych rent i wprowadzeniem dodatku stażowego powodującego stały wzrost wydatków na emerytury.

Ta wielka reforma systemu rentowego, która ma wejść w życie z początkiem 1968 r. wymaga nie tylko szybkiego, ale i w równym stopniu sprawnego działania. Stawia to szczególnie odpowiedzialne zadanie przede wszystkim przed organami administracji, a zwłaszcza ZUS, co jednak nie powinno umniejszać zadań stojących przed wszystkimi ogniwami i instancjami związkowymi.

Ogół pracowników i rencistów musi być dobrze poinformowany o przysługujących uprawnieniach, a należne nowe, podwyższone świadczenia rentowe muszą dotrzeć w ustalonych terminach do każdego uprawnionego.

Omawiając zagadnienia poprawy sytuacji materialnej rencistów i udział związków zawodowych w sprawnym przeprowadzeniu tak szeroko zakrojonej reformy systemu zaopatrzenia

rentowego, przewodniczący CRZZ zwrócił również uwagę na znaczenie działalności związków zawodowych wśród rencistów i na ich rzecz. Mają one w tej dziedzinie dobre doświadczenia. Za pozytywne uznać należy przyznanie rencistom prawa pozostawania w swych macierzystych organizacjach związkowych, a przez to umacnianie więzi rencistów z załogami. Obecnie ok. 240 tys. rencistów utrzymuje stały kontakt ze swoimi związkami zawodowymi. Podwyższenie emerytur i rent poważnie polepsza sytuację materialną rencistów jako grupy społecznej. Mimo to różnorodna i dostosowana do potrzeb pomoc związków zawodowych dla wysłużonych pracowników powinna i nadal zajmować ważne miejsce w działalności całego ruchu zawodowego.

Postanowienia Kongresu ZZ

Przyjmując podstawowe założenia programu podwyższenia świadczeń rentowych oraz ulepszeń systemu rentowego — powiedział I. Loga-Sowiński — przechodzimy tym samym do konkretnej realizacji jednego z najważniejszych postanowień uchwały VI Kongresu Związków Zawodowych.

Pamiętamy też dobrze z jaką mocą dyskusja kongresowa i powszechnie aprobowane przez załogi uchwały kongresu, podkreślające słuszność podstawowej linii programowej związków zawodowych — jednoci i współzależności spraw produkcji i bytu, skupiły uwagę i wytyczyły kierunki działania na rzecz przyspieszenia wzrostu dochodu narodowego poprzez stałe i systematyczne doskonalenie organizacji produkcji poprzez wzrost wydajności pracy oraz obniżkę kosztów własnych wyrobów.

Tymczasem kierunki naszego działania nie wszędzie i nie przez wszystkich są obecnie należycie respektowane.

Już dziś lub w najbliższym czasie w zakładach pracy będą omawiane i uchwalane plany produkcyjne na 1968 r. wraz z podstawowymi założeniami rozwoju na 1969 r. Jest pilnym naszym zadaniem, wpływać wraz z przedstawicielami załóg na to, aby w planach tych był uwzględniony dorobek zakładowych komisji ustrawnienia organizacji produkcji, powołanych po VII Plenum KC PZPR. Chodzi o to, by plany te zabezpieczały dalszy wzrost produkcji na rynek krajowy i na eksport oraz, by stwarzały lepsze warunki dla poprawy poziomu życia mas pracujących na bazie znacznego wzrostu wydajności pracy. Trzeba przy tym stałe pamiętać, że wzrost wydajności pracy jest najlepszym sprawdzianem każdego naszego działania gospodarczego a w szczególności naszej pracy po VII Plenum KC PZPR. Przygotowując i uchwalając w zakładach plany na rok 1968, musimy zwrócić szczególną uwagę, właśnie na sprawy wykorzystania rezerw i umocnienia go spordaności.

Wzmocniona gospodarność trzeba nam także przejawiać w zakresie

wydatków na świadczenia ubezpieczeniowe.

W najbliższych trzech latach, w związku z realizacją poprawy sytuacji materialnej emerytów i rencistów środki przeznaczone na fundusz rentowy znacznie wzrosną, a więc poważnie powiększa się całkowite środki, przeznaczone na świadczenia ubezpieczeniowe. Tym bardziej wymaga to przejawiania szczególnej troski o to, aby świadczenia te, czy to w postaci zasiłków chorobowych i rodzinnych, czy w postaci podwyższonych emerytur i rent, trafiały do tych, którzy są do nich uprawnieni i aby wszelkie nieprawidłowości w zakresie wydatkowania funduszu ubezpieczeniowego były konsekwentnie eliminowane.

Należy zdawać sobie sprawę, że zdarzają się — i to nie zawsze odosobnione przypadki — bezpodstawnego uzyskiwania zwolnień lekarskich i związanych z tym świadczeń pieniężnych. Przypadki tego typu nadużyć występują też w zakresie innych świadczeń ubezpieczeniowych.

Wszystkie nasze ognia związkowe, jak również Rady Nadzorcze ZUS — działając w imię dobra społecznego i w interesie ogółu ludzi pracy — nie powinny tolerować sytuacji, w których jednostki lekceważąc swoje obowiązki, bezpodstawnie i kosztem uczciwie pracującej załogi oraz faktycznie chorych, korzystają ze zwolnień lekarskich i otrzymują zasiłki chorobowe. Działając stale w imieniu olbrzymiej większości pracowników w trosce o jak najwyższe ich wyniki produkcyjne oraz poprawę ich warunków pracy i bytu, trzeba nam wzmocnić oddziaływanie w kierunku umacniania dyscypliny pracy poprzez zwalczanie absencji nieusprawiedliwionej.

Trzeba też podjąć w zakładach pracy szeroką działalność wychowawczą. Powinniśmy ugruntowywać zrozumienie, że reforma rent stanowi wyraz troski naszej partii, państwa i związków zawodowych o stałe podnoszenie poziomu życia ogółu pracujących i rencistów, a równocześnie wskazywać, jak ściśle powiązany jest dalszy wzrost płac ze wzrostem dochodu na rodowego poprzez intensywniejszy niż dotychczas wzrost produkcji, umacnianie równowagi w różnych dziedzinach życia, w tym i równowagi rynkowej.

Dlatego też szczególnego znaczenia nabiera realizacja przez samorząd robotniczy i wszystkie ognia związkowe zadań wynikających ze wskazań ostatnich posiedzeń plenarnych KC PZPR. W ten sposób działając, zapewnił będziemy skuteczne wprowadzenie w życie uchwały VI Kongresu Związków Zawodowych. (PAP)

Nasz konkurs: BĄDŹMY ZDROWI

lek. med. Barbara Zielniewicz

lek. med. Elżbieta Michałowicz
Fot. (2) — K. Przychodźki

Istota w profilaktyce

— Co się robi, by zmniejszyć liczbę zachorowań na gruźlicę? Tym pytaniem rozpoczęliśmy rozmowę z lekarkami Barbarą Zielniewicz i Elżbietą Michałowicz, które w Miejskim Ośrodku do Walki z Gruźlicą w Poznaniu zajmują się zagadnieniami profilaktyki.

— Pierwszym i chyba najważniejszym środkiem są szczepienia wszystkich nowonarodzonych dzieci szczepionką BCG. Właśnie one zwiększają odporność na gruźlicę, a przez to samo redukują możliwość zakażenia się. Ze względu na to, że odporność wywołana jednorazowym szczepieniem wygasa, powtarza się je w wieku lat 2, 4, 7, 10, 12, 15, 18. O doszczepianiu pamiętać należy specjalnie u młodych stających się stale z chorymi prątkującymi. Właśnie to szczepienie uodparnia dziecko biologicznie. O dobrodziejstwie działania szczepienia świadczy fakt, że obecnie nie notujemy ostrych przypadków gruźlicy

jak: prosówka czy gruźlicze są palenie opon mózgowych.

— Czy zdarzają się jeszcze przypadki nieudzielenia przez rodziców pozwolenia na szczepienie dziecka?

— W Poznaniu obecnie nie. Takie historie zdarzały się jeszcze przed kilku laty, kiedy to matki obawiały się szczepień.

— Jednym słowem szczepienia przebiegają bezkonfliktowo. A inne trudności?

— Najważniejszą sprawą jest dobrze pomyślana opieka nad środowiskiem chorego; stały kontakt z jego otoczeniem; tłumaczenie zainteresowanemu i jego rodzinie istoty leczenia; wreszcie udzielanie konkretnej pomocy, jak np. staranie się w wydziałach lokalowych o dodatkową powierzchnię dla chorego, wysyłanie dzieci słabszych z środowiska zakażonego do prewencyjnych czy wreszcie zabezpieczenie stałych zapomóg z wydziałów Opieki Społecznej. Te wszystkie momenty decydują m. in. o wynikach leczenia i o powrocie chorego do zdrowia.

— Styszeliśmy, że Ośrodek do Walki z Gruźlicą przeszedł na kontrolne badania małych grup dyspersyjnych. Czy rezygnuje się w ten sposób z badań masowych?

— Kilkakrotnie przebadania wszystkich mieszkańców Poznania pozwoliło nam na ustalenie tych grup, które powinny się znaleźć pod stałą kontrolą. A więc chorzy, osoby stykające się z chorymi oraz grupy, które ze względu na wykonywaną pracę muszą być

objęte stałą kontrolą. Do nich zalicza się m. in. wszystkie osoby mające do czynienia z żywnością, nauczycieli itp.

— W jakim stopniu sprawy te przekazywane są do wiadomości całego społeczeństwa? Naturalnie nie tylko z okazji „Dni Przeciwigruźliczych”?

— Chorzy przebywający u nas jak i w innych szpitalach przez cały rok są szkoleni. Dział Oświaty Zdrowotnej się stara, by pogadanki, wykłady, odpowiednie broszury były dostępne dla wszystkich chorych jak również osób je odwiedzających. Często lekarz musi rozpoznać od pouczenia o potrzebie wietrzenia mieszkania, higieny osobistej itp. Trzeba stwierdzić, że chorzy przebywający w szpitalu wszystkie informacje z zakresu gruźlicy przyjmują z zainteresowaniem.

— Jak Panie sądzą, czy społeczeństwo jest w dostateczny sposób zapoznane z metodami walki z gruźlicą?

— Tymi sprawami zajmują się społeczne komitety do walki z gruźlicą, stacje sanitarno-epidemiologiczne, Polski Czerwony Krzyż, szkoły. Prowadzą one przez cały rok odpowiednią propagandę. Nasila się ona, co jest zupełnie zrozumiałe, w okresie „Dni Przeciwigruźliczych”. Trzeba stwierdzić, że wiedza o tej chorobie w społeczeństwie jest coraz szersza i to jest optymistyczne.

Rozmawiał: J. K.

Czy światu zabraknie wody?

Zachodzące obecnie w świecie w sposób żywiłowy procesy urbanizacji, stały rozrost miast i wzmagająca się koncentracja ludności w gwałtownie rozwijających się skupiskach wielkomiejskich — wszystko to wywołuje niepokój i budzi poważne obawy związane z szeregiem dziedzin codziennego życia w zurbanizowanym świecie niedalekiej przyszłości.

Szczególne obawy wzbudza problem zaopatrywania w wodę.

Skąd te obawy? Głównym ich powodem jest coraz częstsze naruszanie na terenach miejskich równowagi bilansu wodnego, co wyraża się w zużyciu takiej ilości wody, której już nie równoważy naturalne uzupełnianie jej zasobów w gruncie. Bardzo niekorzystna, a niekiedy już nawet alarmująca sytuacja w tym zakresie występuje coraz częściej w wielkich miastach, w których zużycie wody jest znacznie większe niż w mniejszych jednostkach miejskich.

Można wprawdzie — w oparciu o statystyczne dane zużycia wody w skali światowej — stwierdzić, że mniej więcej połowa ludności naszego globu zużywa na swe potrzeby jeszcze minimalne jej ilości (w granicach zaledwie 10—20 litrów dziennie na osobę), ale świadomość tego faktu nie może bynajmniej działać uspokajająco. Pozostała bowiem część mieszkańców Ziemi ma w omawianej dziedzinie znacznie większe potrzeby, które będą z czasem stale wzrastały. Dla przykładu: w Stanach Zjednoczonych już dzisiaj zakłada się, że w roku 1980 przeciętne zużycie wody przez jednego mieszkańca wyniesie 700 litrów dziennie. Nawiasem mówiąc, rzeczywistość może wyprzedzić te przewidywania: oto już obecnie w Chicago po bity został światowy rekord zużycia wody: 900 litrów dziennie na jednego mieszkańca.

W dużych miastach występuje zjawisko kumulacji czynników ujemnie wpływających na równowagę bilansu wodnego. W miastach tych, równoległe ze zwiększającym się zużyciem wody w różnych dziedzinach wielkomiejskiego życia, olbrzymie tereny zabudowy zostają pozbawione zdolności gromadzenia wystarczających zasobów wody. Znaczną część opadów szybko wyprowadza się przez kanalizację. Jedynie bardzo nieznaczna ilość wody przenika w głąb gruntu.

W tej sytuacji wymowę uzyskuje zadawane coraz częściej pytanie: czy zapewnienie na przyszłość pełnego zaspokojenia potrzeb ludności wielkich zurbanizowanych obszarów w zakresie zaopatrzenia w wodę będzie możliwe

bez konieczności sięgnięcia do zbiorników morskich? Nie porzucamy się zresztą tylko na teoretycznym rozważaniu tej ewentualności, coraz więcej uwagi poświęcając problemowi odsalania wody morskiej.

Niemniej czynne już są pierwsze zakłady uzdatniania wody morskiej i jak dotychczas pracują one z dobrymi efektami we Włoszech, Izraelu, Kuwejcie i w Stanach Zjednoczonych. Największy w Europie zakład uzdatniania wody morskiej działa od roku 1964 we Włoszech, pracując na potrzeby zakładów metalurgicznych „Italsider” w Tarento. W Stanach Zjednoczonych czynny jest na Long Island w pobliżu Nowego Jorku cały kombinat, oparty na zasadzie tzw. gospodarki skojarzonej: wielka spalarnia nieczystości i odpadków miejskich, w której ciepło uzyskane z procesu spalania jest wykorzystywane częściowo do produkcji energii elektrycznej, a częściowo do odsalania wody czerpanej z Oceanu Atlantyckiego. W zakładzie tym uzyskuje się dziennie 1700 metrów sześciennych odsolonej i uzdatnionej wody.

Są to jednak dopiero początki stosowania nowej techniki pozyskiwania wody. Mimo dalszych prób w tym kierunku można mieć pewność, że przez długi jeszcze czas podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności, rolnictwa i przemysłu w wodę pozostaną wody gruntowe i śródlądowe. Okoliczność ta uzasadnia bezwzględnie konieczność jak najstarszej ochrony istniejących zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Ochrony nie tylko dla zapobieżenia ich rabunkowemu wykorzystaniu, ale również z uwagi na ich zanieczyszczenie.

W odniesieniu do zanieczyszczeń wód występują różne przyczyny wynikające z szeroko pojętej działalności człowieka na terenach zurbanizowanych i wywołujące w efekcie różnorodne, szkodliwe skutki. I tylko jak najstarsze eliminowanie odczynników przyczyn oraz jak dokładniejsze izolowanie powstających zanieczyszczeń (przebiegających przemysłowych) od zasobów wodnych z jednej strony, a racjonalne, nierabunkowe gospodarowanie tymi zasobami z drugiej — mogą zapewnić równowagę bilansu wodnego na świecie.

W przeciwnym wypadku — światu po prostu wody zabraknie.

WITOLD SZOLGINIA

*) Od Redakcji: Właśnie prasa doniosła o pozbawieniu wody pitnej 11000 mieszkańców miasta Wadowice wskutek zanieczyszczenia rzeki Skawy, z której czerpały wodę miejscowe wodociągi. Specjalne ekipy oczyszczają unieruchomione urządzenia wodociągowe, a radiowęzeł ostrzega ludność przed użyciem zatrutej wody... Trudno o wymowniejszą ilustrację dla naszego artykułu!

Ile kosztuje statek handlowy

Ceny statków handlowych wykazują ogólną tendencję wzrostu, szczególnie w okresie po II wojnie światowej. Wystarczy powiedzieć, że cena standardowego drobnicowca typu „Fairplay” (o nośności 9500 ton i prędkości 12 węzłów) budowanego w stocznich brytyjskich wzrosła z 742 tys. dol. w 1945 r. do 2058 tys. dol. w 1962 r., a więc nieomal 2,8-krotnie w ciągu 17 lat.

Spśród licznych czynników wpływających na wzrost cen statków budowanych we wszystkich stocznich należy wymienić ogólny wzrost cen materiałów, wyposażenia i kosztów robocizny, wprowadzenie w szerszym zakresie automatyzacji (dodatkowe koszty tych urządzeń) itp. Ponadto obecne statki handlowe charakteryzują się znacznie wyższym standardem, aniżeli tego samego typu jednostki budowane przed kilkunastu laty.

Narzuca się pytanie, czy ceny statków będą wzrastać również w przyszłości? Wprawdzie wraz z ogólnym postępem technicznym w światowym budownictwie okrętowym i seryjną budową statków ich koszt maleje, jednak z drugiej strony dalszy wzrost cen materiałów, robocizny oraz wyposażenia statków w coraz doskonalsze i skomplikowane mechanizmy w związku z automatyzacją będzie zwiększał nadal koszt budowy.

Ostatnio armatorzy i stocznie okrętowe rozważają celowość budowy towarowych statków transportowych, o zamierzonym krótszym okresie eksploatacji, co nie pozostałoby bez wpływu na cenę. Jest to podyktowane postępowaniem technicznym w budownictwie okrętowym, zużyciem normalnym oraz znacznym wzrostem kosztów remontowych w miarę starzenia się statku. Warto podać, że optymalna „żywołność” drobnicowca z punktu widzenia kosztów remontowych wynosi około 18 lat.

Przy odpowiedzi na pytanie, ile kosztuje statek handlowy, należałoby dokładnie scharakteryzować jego typ i parametry techniczne, bo statek statkiem jest nierówny pod względem ceny nawet o tych samych parametrach technicznych, lecz zbudowany w różnych stocznich okrętowych. Dla uproszczenia można jed-

nak przyjąć, że cena statku o tym samym typie konstrukcyjnym i podobnym typie silnika napędowego zależy w głównej mierze od dwóch podstawowych parametrów techniczno-eksploatacyjnych: prędkości i nośności. Ponadto cena statku zależy od aktualnej koniunktury żeglownej.

Po tych uwagach ogólnych przyjrzyjmy się kształtowaniu średnich cen statków typowych (drobnicowców, zbiornikowców i masowców) na początku 1967 r.

Ile kosztuje typowy drobnicowiec o nośności 10 000 ton i prędkości 16 węzłów, zwany potocznie „dziesięciotysięcznikiem”? Otóż cena tego statku wynosiła około 3,2 mln. dol., a więc tyle ile kosztuje wybudowanie średniej wielkości fabryki przemysłu lekkiego. Dla porównania warto podać, że drobnicowiec, przy tej samej prędkości 16 węzłów, o nośności 5 tys. ton, kosztował 2,2 mln. dol., zaś o nośności 12 tys. ton — 3,5 mln. dol., 14 tys. DWT — 3,9 mln. dol., a 16 tys. DWT — ok. 4,2 mln. dol.

Na przełomie lat 1966/67 rozpoczęto we flocie światowej w coraz szerszym zakresie eksploatację tzw. drobnicowców „ekspresowych” tj. statki o prędkości powyżej 20 węzłów. Koszt statku przeznaczonego do obsługi liniowego serwisu ekspresowego o nośności 10 tys. ton i prędkości 22 węzłów kosztował około 5 mln. dol., zaś o prędkości 24 węzłów i tej samej nośności już 5,7 mln. dol.

W ostatnich latach następuje szybki wzrost nośności masowców, które obecnie przekroczyły 200 tys. DWT. Buduje się zbiornikowce o nośności około 300 tys. ton, a planuje się już budowę zbiornikowców o nośności 500 tys. ton, a nawet o 1 mln. ton.

Silną motoryczną szybkiego wzrostu nośności, zwłaszcza statków do przewożenia ładunków masowych i to zarówno ładunków suchych jak i płynnych, są przesłanki ekonomiczne, spośród których cena odgrywa niepoślednią rolę.

Na przykład cena jednostkowa (dol./DWT) zbiornikowca o stałej prędkości 16 węzłów i nośności 20 tys. ton wyniosła 164,2 dol. Jeśli liczyć tę prędkość za 100 proc. to przy statku 50 tys. DWT — 115,4 dol. wyniesie ona 70,3 proc., przy 100 tys. DWT — 90,8 dol. — 55,3 proc. przy 200 tys. DWT — 66,4 dol. — 40,4 proc., zaś cena jednostkowa zbiornikowca o nośności 500 tys. ton wyniosłaby około 49,7 dol., czyli 30,3 proc.

Dla pełnego obrazu warto jeszcze podać kilka cen jednostkowych (dol./DWT) masowców o stałej prędkości 16 węzłów, a więc o tej samej prędkości co przedstawione zbiornikowce. Otóż cena jednostkowa typowego masowca o nośności 20 tys. ton wyniosła 173,3 dol. (100 proc.), 50 tys. DWT — 121,6 dol. (70 proc.) i masowca o nośności 100 tys. ton około 97,1 dol. (56 proc.).

Te przybliżone ceny jednostkowe pozwalają stwierdzić, że wraz z wzrostem wielkości przy stałej prędkości spadają degeneracyjnie jednostkowe koszty budowy statku. Wynika to m. in. z tego, że ciężar statku (użytej stali, urządzeń) jak również koszty budowy wzrastają mniej niż proporcjonalnie do wielkości statku.

W efekcie spadku jednostkowego kosztu budowy większych statków następuje obniżenie kosztów stałych, zależnych od wartości statku, a więc takich jak amortyzacja, ubezpieczenie, oprocentowanie kapitału, koszty planowania remontów.

Wysoka kapitałochłonność inwestycji żeglownych nie pozostaje bez wpływu na politykę rozwojową narodowej floty transportowej. Własna flota handlowa jest bardzo opłacalna dla całej gospodarki narodowej. Z jednej strony przewożąc ładunki własnego handlu zagranicznego chroni bilans płatniczy przed wydatkiem dewiz na frachty obcym armatorom, z drugiej zaś strony stanowi poważne źródło wpływów dewizowych bilansu płatniczego przewożąc ładunki tranzytowe pomiędzy obcymi portami.

Reasumując można stwierdzić, że wprawdzie koszty budowy statków są wysokie, lecz rozwój własnej floty handlowej jest wysoce opłacalny dla kraju.

LEONARD NOWAKOWSKI

Konkurs: WZOROWA WIEŚ — WZOROWY SOŁTYS

W ogłoszonym na rok 1968 przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej konkursie „Wzorowa wieś — wzorowy sołtys” wytyczono jako jedno z zadań poprawę zaopatrzenia wodnego wsi dla celów przeciwpożarowych. Czołowym zadaniem w zwalczaniu pożarów na wsi jest mianowicie zaopatrzenie osiedli w wodę gaśniczą. Powstaje więc konieczność, aby bez większych nakładów albo przy minimalnych nakładach finansowych przy-

ra, strugi lub rzeki za pomocą przewodu o średnicy 15 cm z jednostopniowym spadkiem w kierunku studzienki;

— przy rzekach i jeziorach, których różnica wysokości pomiędzy brzegiem a zwierciadłem wody wynosi powyżej 6 m — przez wykonanie stanowisk pod motopompę. Przy pomocy motopomp można bowiem doprowadzić wodę nawet na większe odległości;

strumienia i jego pogłębienie lub przez wykonanie zbiornika bezpośrednio przy brzegu strumienia.

W zakresie zaopatrzenia wsi w wodę dla celów gaśniczych zrobiono już wiele w województwie poznańskim. Mimo dotychczasowych wysiłków i osiągnięć potrzeby zaopatrzenia wodnego wsi są jednak w dalszym ciągu poważne. W ramach konkursu należy zatem zaplanować dalsze punkty czerpalne wody i ich przystosowanie do celów gaśniczych, co wykonać można w drodze czynów społecznych przy niewielkim nakładzie finansowym.

Zaopatrzenie wsi i osiedli w wodę dla celów gaśniczych

na strumieniach, strugach, rowach i kanałach melioracyjnych — przez wykonanie ruchomych zastawek wodnych umożliwiających spiętrzenie dla utrzymania potrzebnego zasobu wody;

— na strumieniach o niskim poziomie wody i słabym przepływie uniemożliwiającym bezpośredni pobór wody można zmagazynować niezbędne zasoby wody w zbiornikach ziemnych albo przez poszerzenie koryta

na strumieniach, strugach, rowach i kanałach melioracyjnych — przez wykonanie ruchomych zastawek wodnych umożliwiających spiętrzenie dla utrzymania potrzebnego zasobu wody;

— przy jeziorach i rzekach o brzegach uniemożliwiających bezpośredni pobór wody — przez wykonanie studzienek czerpalnych, do których doprowadzamy wodę z jezior

na strumieniach, strugach, rowach i kanałach melioracyjnych — przez wykonanie ruchomych zastawek wodnych umożliwiających spiętrzenie dla utrzymania potrzebnego zasobu wody;

na strumieniach, strugach, rowach i kanałach melioracyjnych — przez wykonanie ruchomych zastawek wodnych umożliwiających spiętrzenie dla utrzymania potrzebnego zasobu wody;

Lokalizacja punktów czerpalnych wody gaśniczej winna być uzgodniona z Powiatową Komendą Straży Pożarnej, która udzieli również potrzebnych porad fachowych. (Ogłoszenie K 9338)

Korespondencja własna z Czechosłowacji

Historii Czechosłowacji nie można porównać do naszej. Tej pięknej ziemi, choć też przez wiele wieków była deptana butem obcych, nie pustoszyły tak krwawe i bezlitosne walce wojen, jej zabytków nie grabiły watahy różnych najeźdźczych armii, jej od zarania wieków murowanych budowli nie pożerały bezlitosne dla morderczych czy sosenowych bierwion płomienie. Ale nie tylko dzięki szczęśliwsiemu kolejom historycznego losu zawdzięcza Czechosłowacja istnienie takiej atrakcji turystycznej jaką są zamki. To już sprawa miłości i pietyzmu dla pomników rodzimej historii i przedsiębiorczości ludzi, którzy kierują ruchem turystycznym.

Spostrzeżenie to nasunęło mi się już podczas zwiedzania, a raczej czekan na zwiedzanie, wspaniałego zamku Krivoklat, którego historia sięga XI w. Przewodnik, pogrążony kluczem czekał aż zbierze się większa grupa turystów i opowiadał, chociaż nie wiedział, że w gronie kilku osób jesteśmy my, dwaj polscy dziennikarze, o historii Kri-

woklatu, o jego burzliwych dziejach i wspaniałej przeszłości. Jedynym smutnym przewidywaniem była mgła, która miała uniemożliwić nam obejrzenie przepięknej okolicy doliny Beranki.

Czeski cyserone, akcentując wszystkie te „najgłębsze w Europie studnie”, „najciekawsze okazy sztuki romańskiej czy gotyckiej”, po-

ko przekazać. Widziałem w zamku Karlsztajn grupę uczniów badającą z NRF. Początki nie zapowiadały nic specjalnego. Młodzi ludzie rozdokazywali i beztrosko nastrojeni, nie różnili się niczym od każdej naszej, szkolnej wycieczki. Ale w miarę przysłuchiwania się opowieściom oprowadzającej ich przewodniczki milki, zaczęli biegać od ekspozycji do ekspozycji, delikatnie obmacywać ściany królewskiego skarbcza,

tym, że potomkowie starożytnych rodów książęcych z Zachodu płacą setki dolarów za możliwość urządzenia uczty weselnej w leżącej u stóp zamku gospodzie „U Karla”, nie dziwił historyjka o czeskim aferyście, który sprzedał zamek amerykańskiemu turyście za grube pieniądze.

Czesi potrafili też i w inny sposób wykorzystać swoje zabytki. W gotyckim XIV-wiecznym zamku

konserwatorami i historykami sztuki, okazują tym miejscom ludzi opiekujących się tymi zabytkami na co dzień. Czorsztyn, Malbork, Frombork, Szczecin, Bytów... Było się tam, widziało. Przewodniczący pracujący na akord, szablonowi, niezadowoleni, a jeśli już to przegadani, operujący szczegółami, które nuda, które nie interesują zagranicznych turystów.

Jedna rzecz, wynikająca jak mi się zdaje z merkantylnego nastawienia opiekunów czechosłowackich zabytków, doprowadzona jest do przesady. Nigdzie, nawet tam, gdzie trudno o przewodnika czy folder, nie ma tablic objaśniających. Sam nie dowiesz się czlowieku niczego. Ileż to razy po „godzinach urzędowych” stawałem bezradny przed pięknym gotyku lub urokiem renesansowej kamieniczki i przyzwyczajony przez polskich konserwatorów zabytków nadaremnie szukałem wzrokiem objaśniającej historii tej budowli, tabliczki.

Moi towarzysze podróży, słysząc uwagi na ten temat uśmiechali się tylko i mówili: „Niech się pan nie martwi, w Paryżu, Londynie, Nowym Jorku, a pewno i w waszym „Orbisie” dostanie pan odpowiednie foldery, tu na miejscu wolą już zainkasować 3 korony”.

Może to i dobre? REMIGIUSZ SZCZĘSNOWICZ

Zamkowe uroki na sprzedaż

trafił rozpaść wyobraźnię słuchaczy, przypomnieć bogatą historię Czech, nauczyć szacunku do tego co za chwilę zobaczą. I ten nastrój towarzyszy później grupie podczas zwiedzania zabytku. Nic ze sztucznego zainteresowania, nie, z tak znanych mi z rodzimych pieleszy, piosenek i pobieżności. Czesi traktują swoje zamki bardzo poważnie i tak sprzedają je zagranicznym gościom. Oczywiście wymaga to dużych nakładów finansowych, dbałości o każdy eksport i wysoko wyspecjalizowanej kadry przewodników, która operując kilkoma językami potrafi w sposób nieszlachetny i ciekawy wszyst-

długo gapić się w sufit na którym gwiazdy i księżyc wykuto ponoć ze szczerzego złota. Zamek przestawał być dla nich jeszcze jednym etapem szkolnej wycieczki turystycznej, a zaczynał być samodzielnym życiem romantycznej siedziby królów i cesarzy z minionych wieków.

Po takim wstępie nie zdziwiły mnie już takie scenki jak spontaniczne marnowanie koron przy karlsztajnowskiej studni. Jest tam bowiem automat, który za 1 koronę opowiada w czterech językach historię tej studni (naturalnie z „białą damą”). Nie dziwiły opowieści o

Konopiszta urządzone ekskluzywny hotel dla obcokrajowców. Hotel obok, na wysokim poziomie stojących, usług oferuje swoim gościom bogato dawkowaną historię Franciszka Ferdynanda, który był ostatnim użytkownikiem tego zabytku, a przez swoją śmierć w Sarajewie stał się także „turystyczną atrakcją”.

Wszystkie te zabiegi, nie odbierające ani przez moment prawdziwej ceny i niezrównanego piękna czeskim zamkom, skłaniały mnie nieraz do smętnej zadumy. Ileż to niemiernie atrakcyjnych, nie mniejszą legendą owianych miejsc posiada Polska i jak mało pietyzmu i czułości, poza

Po spotkaniu Dynamo-Górniki

Głosy prasy radzieckiej

Rewanżowe spotkanie Dynamo Kijów z Górnikiem Zabrze wywołało ogromne zainteresowanie w całym Związku Radzieckim. Przebieg spotkania sledzony był w napięciu na ekranach telewizorów w całym kraju. Cieszyło się ono większym zainteresowaniem, niż transmitowane następnie przez telewizję spotkanie reprezentacji ZSRR z reprezentacją Holandii, przegraną również w tym „czarnym dniu” piłkarstwa radzieckiego.

Zarówno oba mecze, jak i transmisje telewizyjne wywoływały fale komentarzy, tak wśród kibiców jak i na łamach prasy. O ile świat na grę Górnika przyniósł nam wiele splendoru, to poziom techniczny i reżyseria transmisji telewizyjnej z Chorzowa, w dodatku w porównaniu z transmisją z Holandii, jest dla nas wręcz kompromitacją. Wiele sytuacji było niewygodnych i nawet nie bardzo wiadomo, w jakich sytuacjach padły bramki, gdy tymczasem podczas następnej transmisji — jak zresztą robi się to normalnie — pracowało kilka kamer, a każda strzelona bramka natychmiast powtarzana na ekranie.

Czwartkowa prasa radziecka poświęca wiele miejsca przebiegowi spotkania w Chorzowie podkreślając, że — niestety — „Dynamo” okazało się drużyną za słabą, by sprostać znajdującemu się w wysokiej formie „Górnikowi”. Polacy znów umieli skutecznie i niebezpiecznie kontrataковать, a jednocześnie bronić się przed zakusami przeciwnika. „Dynamo” — co powtarza się w paru sprawozdaniach — wyraźnie nie umiało znaleźć recepty na grę mistrza Polski i po początkowych próbach zmiany systemu gry wróciło znów do swego utartego szablonu, który wprawdzie był skutecznym dotąd w rozgrywkach wewnętrznych, a nawet z „Celtykiem”, ale nie wystarczył na drużynę „Sporta”.

„Sowiecki Sport” w korespondencji własnej z Chorzowa pisał: „Tylko remis” pisał m. in., że kijowskie „Dynamo” zrobiło wszystko, co było w jego mocy. Drużyna udało się, mimo niezwykle niekorzystnej atmosfery na początku spotkania, przełamać barierę psychologiczną i rozpocząć grę według swego planu. Bramka zdobyta w 37 min. i możliwość zwycięstwa jakby znów usiłowały drużynie i to pozwoliło Polakom na wyrównanie.

Wszystko trzeba było zaczynać od początku. Stało to samo zadanie, co przed meczem, ale na jego rozwiązanie pozostało kibicom tylko 45 min. i tu „Górniki” małe solidne dotychczasowe w turniejach europejskich potrafił przeprowadzić swoje ataki odciążając obronę. Gra wwrótna była w rezultacie — remis.

Tenis stołowy

Polki zajęły pierwsze miejsce

W międzynarodowych mistrzostwach Polski w tenisie stołowym duży sukces odniosły nasze reprezentantki. Polki Noworyta i Celińska pokonały w finale drużynę CSRS 3:0, zdobywając tytuł mistrzowski.

Druga drużyna Polski i Węgier zajęły 3 i 4 miejsce ex aequo. W konkurencji mężczyzn triumfowali Jugosłowianie. Pierwszy zespół Jugosławii pokonał II zespół Jugosławii 3:0 i zdobył mistrzowski tytuł. (o-za)

I LIGA ZAPASNICZA
W spotkaniu o mistrzostwo I ligi w zapasach w stylu klasycznym Unia Racibórz przegrała z Wisłoką Debica 375:5.

Praca

Uczeń piekarski potrzebny. W. Sroka, Piekarnia Poznań — Szczepankowa, 12181e

Emeryt szuka pracy. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11750g

Pomoc domowa do 3-letniego dziecka potrzebna. Debiec. Adres wskazać „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11698g

Gospodyni samotna przy mie pracę z mieszkaniem. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 10429g

Zatrudnię stałą pomoc domową. Dr Kosmowicz Zjazd 3. tel. 583-113 11672e

Przyjmę uczennicę na zegarmistrza. Ukończone 16 lat i zdolność do mechaniki. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11682e

Uczeń tapicera może się zgłosić. Jaworski. Poznań ul. Mostowa 37 11637e

Fryzjerka poszukuje prac. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11709g

Przyjmę mycie schodów. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11722g

Przyjmę dozorstwo, warunek mieszkanie. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11494g

Specjalistkę na szyję ortodontyczną oraz kurtek przyjmę. Prace w dom. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11553g

Pomoc domowa z referencjami chętnie, na stałe przyjmę. Zgłoszenia po 18 lub listownie. Adres: Poznań, Marii Magdaleny 6 m. 15. 11501g

Dozorę sumiennego zatrudnię. Warunek pokój 34 m² śródmieście do zamiany. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11635g

Potrzebny stażysta i uczeń w zawodzie elektromontera. Poznań, ul. Chocimskiego 24. 11637g

Międzynarodowy turniej hokejowy w Moskwie

Porażki hokeistów Polski i ZSRR

W Pałacu Sportowym w Moskwie rozpoczął się w czwartek międzynarodowy turniej hokejowy, zorganizowany dla uczczenia 50 rocznicy Rewolucji Październikowej. W inauguracyjnym meczu reprezentacja Polski spotkała się z pierwszym zespołem Czechosłowacji. Mecz — jak było do przewidzenia — zakończył się wysokim zwycięstwem Czechosłowaków 9:1 (3:0, 4:1, 2:0).

Drużyna polska zupełnie nieprzygotowana do startu w turnieju nie była w stanie nawiązać walki z renomowanym przeciwnikiem. Polacy grali ambitnie i „fair”. Podczas tego meczu nie było prawie absolutnie wykroczeń. Dobrze spisywał się bramkarz Tkacz oraz napastnicy Stefaniak, Komorski i Migaś. Poza tym grali słabiej. Zdecydowanie źle zaprezentowali się natomiast obrońcy. Z tak słabymi obrońcami trudno liczyć na jakiegokolwiek sukcesy. Jedyną bramkę dla Polaków zdobył w 33 min. Komorski z pięknego podania Ziembity.

W drugim meczu doszło do dużej niespodzianki. Pierwsza reprezentacja ZSRR przegrała z drugim zespołem Czechosłowacji 1:2 (1:1, 0:0, 0:2). Powtórzyła się historia sprzed roku, kiedy to Czechosłowacy w Moskwie również wygrali z drużyną radziecką.

Trzeci mecz odbył się w Leninradzie. Tam II reprezentacja ZSRR pokonała Kanadę 9:3 (4:1, 5:2, 0:0).

Po piętnastym dniu turnieju tabela przedstawia się następująco:

1. CSRS I	2:0	9-1
2. ZSRR II	2:0	9-3
3. CSRS II	2:0	3-1
4. ZSRR I	0:2	1-3
5. Kanada	0:2	3-9
6. Polska	0:2	1-9

(o-za)

Przed wyjazdem do Chorzowa

Poznańscy kibice piłkarscy też mieli swój udział w niecodziennej atmosferze jako pownali na Stadionie Śląskim podczas meczu Górniki-Dynamo. Tylko z „Turystą” wyjechało w środę rano 480 osób nie licząc innych wycieczek z całego województwa. Kibice poznańscy zagrzewali Górnika do walki m. in. transparentem z napisem: „Górniki go! Poznań wola!” Byli też kominiarze przynoszący szczęście. Na zdjęciu grupa kibiców odjeżdżająca z „Turystą” z Placu Kolegiackiego. Fot. — „Turysta”

Dyrekcja Towarzystwa Krzewienia Wiedzy Praktycznej Oddział Wojewódzki w Poznaniu
podaje do wiadomości, że
POSIADA JESZCZE WOLNE MIEJSCA
na kurs kwalifikacyjny dla kierowców-mechaników samochodowych i zawodów pokrewnych,
rozpoczynający się w dniu 3 grudnia br. o godz. 9 w Zasadniczej Szkole Zawodowej przy ulicy Nowowiejskiej nr 23.
Informacji udzieli i zapisy przyjmie Sekretariat Kursów w Poznaniu, ul. Lampego nr 7, tel. 554-45 od godz. 8 do godz. 19 oraz w dniu rozpoczęcia na miejscu.
K9422

ZAWIADAMIA SIĘ
ze dotychczasowy numer wywoławczy centrali telefonicznej 582-91 — dla przedsiębiorstw
— Pozn. Przeds. Budowlanego nr 2,
— Pozn. Przeds. Budowlanego nr 3,
— Pozn. Przeds. Robót Instalacyjnych,
— Pozn. Przeds. Robót Elewacyjnych.
w Poznaniu — ul. Strzelecka nr 2
z dniem 16 listopada 1967 r.
został zmieniony na numer 572-91
K8739

ZGUBIONO
dowód rejestracyjny
autobusu „San”,
nr rejestr. PS-86-02, nr silnika 02597, nr podwozia 610349, wydany na Zakłady Przem. Gum. „Stomil” w Poznaniu, ul. Starolecka nr 18.
K9185

Unieważnia się
zagubione
KONCESJE
na sprzedaż napojów alkoholowych
sklepy MHD-Polandie nr 105 i 117.
K9033

UNIEWAŻNIA SIĘ
zagubiona
PIECZĄTKA
następującej treści:
Spółdzielnia Pracy Remontowo-Montażowa Przemysłu Rolno-Spożywczego w Poznaniu
Za opatrzenie
K8265

LoKale
Widowa starsza, samotna, emerytka kulturalna, niezależna, kochająca przyrodę, poszukuje pokoiku. Chętnie pomoże w pracy domowej. Okolica obojętna. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11576g

Sprzedaz
Uwaga ogrodnicy! Sprzedam piec c. o., typ Eca IN 15 m² powierzchni ogrzewalnej. Leszno, ul. Fr. Świdzkiego 6.
257p

Sprzedam „kantmaszynę” — krawędziarka 225 cm długa, „wulstmaszynę” — zwijarka 225 cm długa, b. ars 2-ramienny 2 tony nacisku, „rundmaszynę” — okrągłarka 1 m i inne przyrządy blacharskie. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11403g

Pianino zagraniczne sprzedam. Bejm, ul. Kraszewskiego 8 m. 18. 11411e

Kredens rzeźbiony typu duńskiego, stół, krzesła, stolik z lampą, Kościuszki 82 m. 9 od 18.00 11417e

Futro czarne jagińskie, nowe, duże sprzedam. Sokół 49 m. 10. tel. 479-41. 11443g

Sprzedam maszynę Singer damską 700 zł, miska 1.200 zł. Poznań, ul. Chwałkowskiego 10a m. 17. 11462g

Sprzedam motor z przyczepą M 72 w dobrym stanie. Poznań — Podolany, ul. Druskiennicka 1/3 m. 7. 11483g

Nutrie hodowlane standardu sprzedam. Puszczykowo. Klonowa 2. 11496e

Przyjmę pana na pokój. Poznań — Górczyn, Racławka 82. 11063m

Dwóch pracujących, uczących się panów, poszukuje niekierującego pokoju. Najchętniej śródmieście. Włodzimierz Zaborowski Poznań, Świerczewskiego 13 m. 1. 10780m

Zamienię mieszkanie, duży pokój z kuchnią, c. o., 2 ptr., na 2 pokoje z kuchnią. Adres: Poznańska 5 m. 17. Warunki do omówienia na miejscu. 10623m

Kupię Wartburga, Oferty z podaniem ceny „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11514g

Sprzedam samochód Super Skoda w bardzo dobrym stanie. Kościół, Zwirki i Wigury 25, tel. 402. 11565g

Samochód osobowy do 50.000,— zł kupię. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11575g

Bydgoszcz! dwa pokoje, kuchnia, zamienię na pokój, kuchnię w Poznaniu. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11405g

Rzeszów — zamienię dwa pokoje, kuchnia, łazienka, komfort, na podobne w Poznaniu. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11505g

Wynajmę samodzielne mieszkanie 2 pokoje, kuchnia, łazienka lub kupię podobną część willi. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11442g

Małżeństwo bezdzietne — studentki, poszukuje pokoju (gwarancja wyprowadzenia). Telefon 50-607, godz. 18-20. 12301m

Przyjmę pana na pokój. Poznań — Górczyn, Racławka 82. 11063m

Dwóch pracujących, uczących się panów, poszukuje niekierującego pokoju. Najchętniej śródmieście. Włodzimierz Zaborowski Poznań, Świerczewskiego 13 m. 1. 10780m

Zamienię mieszkanie, duży pokój z kuchnią, c. o., 2 ptr., na 2 pokoje z kuchnią. Adres: Poznańska 5 m. 17. Warunki do omówienia na miejscu. 10623m

Kupię parcelę budowlaną blisko tramwaju, okolica Sołacz lub Grunwald. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11451g

Sprzedam parcelę budowlaną 2.400 m² zadrzewioną w Puszczykowie. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11466g

Kupię willę lub plac w dobrym punkcie Poznania. Oferty kierować: Szczecin Jagiellońska 24 m. 13. 11408g

Kupię parcelę 500-600 m² na Jeżycku względnie na Winogrodach. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11475g

Sprzedam domek jednorodzinny 1400 m² ogrodu Junikowo. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11476g

Sprzedam parcelę — Junikowo (przy tramwaju) 1000 m² oplojoną z murowaną altaną. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11589g

Kupię domek przy Poznaniu do 100.000 zł — punkt na zakład fryzjerski. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11594g

Półowe domu piętro 2 do koje, kuchnia — sprzedam. Poznań, ul. Czerniełowska 16. 11534g

Sprzedam działkę pod budowę bliźniaczą względnie wolnostojącą. Władomierz: Poznań, Graniczna 1 m. 4. 11568g

Sprzedam działkę budowlaną — Podolany. Informacje: Tel. 509-48 godz. 16-18. 11600g

Centrala Spółdzielni Ogrodniczych OKRĘG W POZNANIU
ul. Szkolna 13
ZAKUPI OBIEKT
o pow. 250-300 m² na cele biurowe, może to być obiekt do adaptacji względnie w budowie do wykończenia.
K8851
P. P. «DESA» - Dzieła Sztuki i Antyki
UPRZĘJMIE ZAPRASZA DO
SALONU NUMIZMATYCZNEGO
KTÓRY ZOSTAŁ OTWARTY
przy
ul. Nowy Świat 48 w Warszawie
w dniu 30 października 1967 roku.
K8754

Przebiegi
Gostyńskie Zakłady Przemysłu Terenowego w Gostyniu, ul. Dzierżyńskiego 4 — OGŁASZAJĄ PRZETARG na wykonanie 1.800 sztuk GRZĄLEK ELEKTRYCZNYCH 900 W z punktem zerowym do aparatu wylęgowego typu KU-102 wg wzoru.
Termin wykonania: I, II, III i IV kwartał 1968 r.
Szczegółowych informacji udzieli Dział Produkcji — GZPT w godzinach od 7-15, telefon 30.
W przetargu mogą brać udział przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i prywatne.
Oferty prosimy przysyłać pod adresem J. W. Zastrzegamy sobie prawo unieważnienia przetargu, bez podania przyczyn, oraz wybór dowolnego oferenta.
Otwarcie przetargu nastąpi w dniu 8 grudnia 1967 roku o godz. 10 w siedzibie Przedsiębiorstwa. K8972

Spółdzielnia Pracy „Perfecta” w Poznaniu, ul. Palacza 134 — ogłasza PRZETARG na wykonanie pokrycia powierzchni drobnych elementów metalowych, o łącznej wadze 11 ton — cynkiem galwanicznym. Termin wykonania prac — sukcesywnie w partiach miesięcznych w 1968 r. Dokumentacja do wglądu w biurze Spółdzielni — Wydz. III.

Oferty należy składać w kopertach zalakowanych z napisem „Przetarg” — w biurze Spółdzielni do dnia 11 grudnia 1967 r.
Otwarcie ofert nastąpi 12 grudnia 1967 r. o godz. 9. Do przetargu zapraszamy przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i prywatne.
Spółdzielnia zastrzega sobie dowolny wybór oferenta jak i unieważnienie przetargu bez podania przyczyny. K9370

Powiatowa Spółdzielnia Pracy Usług Wielobranżowych w Obornikach Wlkp., Rynek 20, tel. 306 — ogłasza PRZETARG NIEODRĘCZNY na budowę: 1. FAWILONÓW USŁUGOWYCH wg dokumentacji inżynierskiej Spółdzielni Pracy „Projektowanie” w Poznaniu

MAGAZYN wg dokumentacji typowej A-KB-4:2:2 (34) wraz z kotłownią
12 GARAZI wg dokumentacji typowej KB-4:3:3:1 (4) Do przetargu wchodzi następujące prace:

— instalacji c. o.,
— instalacji wodno-kanalizacyjnej (wewnętrzne i zewnętrzne)
— instalacji wentylacji
— instalacji sprężonego powietrza.
Lokalizacja budowy: Oborniki, ul. Boh. Stalina-gradu.

Dokumentacja znajduje się do wglądu w Dziale Admin.-Handlowym, codziennie w godz. od 7 do 10. Termin wykonania: 1 półrocze 1968 r.

W przetargu mogą brać udział przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i prywatne.
Oferty należy składać do dnia 11 grudnia 1967 r. Komisyjne otwarcie ofert nastąpi w dniu 12 grudnia 1967 r. o godz. 13 w biurze Zarządu — adres jak wyżej.

Zastrzegamy sobie prawo wyboru oferenta, względnie unieważnienie przetargu bez podania przyczyny. K9200

Zguby
Kotniarz z lisa zgubił 18 bm. w autobusie Główny przy wyjeździe z Zawadach. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem. Adres: Chlebowa 7 m. 25. 12412g

28. XI. wieczorem zgubił na aktówkę brązową z mapami. Zwrot wynagrodzić T. F. Poznań, ul. Szamarzewskiego 59 m. 5. 12477g

We wtorek około 17 zgubił srebrny kotniarz w okolicy PDT. Uczciwego znalazcę wynagrodzić. Tel. 474-46. 12544g

Pies bokser przakowany, zaginiony dnia 25. XI. br. Władomierz — za wynagrodzeniem. Szamarzewskiego 56 m. 39. 12475g

Zgubiono książeczkę zdrowia studenta na nazwisko Janusz Tróhlich, Taczanowskiego 28. 11444g

Różne
Przyjmę szyć w dom. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11537g

Matrymonialne
Wdowiec, samotny, posiadający nieruchomości, mieszkanie w Poznaniu, niebiedny, pozna przystojną młodą pannę lub bezdzietną wdowę do lat 53 w celu matrymonialnym. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11406g

Panna z wyższym wykształceniem pozna w celu matrymonialnym pana po studiach w wieku 40-50 lat. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11426g

Panna lat 53 posiadająca dom jednorodzinny oraz lokal użytkowy wolny, pozna pana rzemieślnika do lat 55 z gotówką. Cel matrymonialny. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11499g

Wdowiec emeryt, pozna samotną pannę. Cel matrymonialny. Oferty „Prasa”, Grunwaldzka 19 dla 11531g

Redaguje Kolegium: Marian Plejsterowicz (sekretarz redakcji), Radeusz Kaczmarek, Zbigniew Mika, Wiesław Porzycki (zastępca redaktora naczelnego), Mieczysław Skapski, Zbigniew Szumowski, Lesław Tokarski (redaktor naczelnego).
Sekretariat redakcji: 557-76, w godz. od 9-18; redaktor naczelny 557-76; zastępca red. naczelnego 430-73; sekretarz redakcji 648-83; dział łączności z czytelnikami — informacja dla czytelników 557-18; dział miejski 559-39; redakcja nocna 430-73; 471-94 i 433-31. Wydawca: Poznańskie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa”.
Biuro Ogłoszeń Poznań, ul. Grunwaldzka 19, telefon 452-89 i 811-21. Za treść i terminy druk ogłoszeń redakcja nie odpowiada. O warunkach prenumeraty informacji udziela placówka „Ruch” i Poczty Druk: Zakłady Graficzne im. Marcina Kasprzaka, Poznań, ul. Zwierzyniecka 3. Redakcja nie zwraca nie zamówionych rękopisów. A-6

Redaguje Kolegium: Marian Plejsterowicz (sekretarz redakcji), Radeusz Kaczmarek, Zbigniew Mika, Wiesław Porzycki (zastępca redaktora naczelnego), Mieczysław Skapski, Zbigniew Szumowski, Lesław Tokarski (redaktor naczelnego).
Sekretariat redakcji: 557-76, w godz. od 9-18; redaktor naczelny 557-76; zastępca red. naczelnego 430-73; sekretarz redakcji 648-83; dział łączności z czytelnikami — informacja dla czytelników 557-18; dział miejski 559-39; redakcja nocna 430-73; 471-94 i 433-31. Wydawca: Poznańskie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa”.
Biuro Ogłoszeń Poznań, ul. Grunwaldzka 19, telefon 452-89 i 811-21. Za treść i terminy druk ogłoszeń redakcja nie odpowiada. O warunkach prenumeraty informacji udziela placówka „Ruch” i Poczty Druk: Zakłady Graficzne im. Marcina Kasprzaka, Poznań, ul. Zwierzyniecka 3. Redakcja nie zwraca nie zamówionych rękopisów. A-6

Redaguje Kolegium: Marian Plejsterowicz (sekretarz redakcji), Radeusz Kaczmarek, Zbigniew Mika, Wiesław Porzycki (zastępca redaktora naczelnego), Mieczysław Skapski, Zbigniew Szumowski, Lesław Tokarski (redaktor naczelnego).
Sekretariat redakcji: 557-76, w godz. od 9-18; redaktor naczelny 557-76; zastępca red. naczelnego 430-73; sekretarz redakcji 648-83; dział łączności z czytelnikami — informacja dla czytelników 557-18; dział miejski 559-39; redakcja nocna 430-73; 471-94 i 433-31. Wydawca: Poznańskie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa”.
Biuro Ogłoszeń Poznań, ul. Grunwaldzka 19, telefon 452-89 i 811-21. Za treść i terminy druk ogłoszeń redakcja nie odpowiada. O warunkach prenumeraty informacji udziela placówka „Ruch” i Poczty Druk: Zakłady Graficzne im. Marcina Kasprzaka, Poznań, ul. Zwierzyniecka 3. Redakcja nie zwraca nie zamówionych rękopisów. A-6

